

معاونت آموزشی دانشگاه

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

شیوه نامه اجرایی برنامه توانمندسازی آموزشی اعضای هیات علمی

مقدمه:

اعضای هیات علمی مهمترین سرمایه هر موسسه آموزش عالی محسوب می‌شوند و توانمندسازی آنان در زمینه شرح وظایف شغلی و حرفه‌ای سبب می‌گردد تا رسالت‌ها و اهداف گسترده موسسه آموزشی به خوبی محقق شود. براساس ماده یک آیین نامه ارتقای مرتبه، اعضای هیات علمی موظف به طی دوره‌های آموزشی (مهارتی و معرفتی) و کسب امتیاز لازم برای ارتقای مرتبه علمی هستند. این شیوه نامه در راستای توانمندسازی اعضای هیات علمی به منظور ایفای نقش‌های آموزشی مختلف آنها تنظیم شده است و ارتقا توانمندی‌های فرهنگی، تربیتی، اجتماعی و تخصصی هر رشته شامل این شیوه‌نامه نمی‌باشد. اعضای هیات علمی لازم است برای کسب امتیاز دوره‌های معرفتی طبق بند ۹، ماده یک شیوه‌نامه ارتقای اعضای هیات علمی و برای دریافت آموزش‌های تخصصی بر حسب رشته و فعالیت‌های جدید در حیطه تخصصی خود، به‌طور جداگانه اقدام نمایند.

ماده ۱: تعاریف

عضو هیات علمی: هر یک از اعضای هیات علمی آموزشی یا پژوهشی که بر اساس ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز مشغول خدمت می‌باشند.

توانمندسازی اعضای هیات علمی: مجموعه تدابیر و روش‌هایی است که به کمک آنها بتوان دانش، نگرش و مهارت اعضا هیات علمی را در راستای ایفای نقش‌های مورد انتظار مختلف اعم از مدرس، دانشور و رهبر آموزشی ارتقا داد.

برنامه‌های حضوری: برنامه‌های حضوری بر اساس اعلام همگانی و ثبت نام در سامانه طبیب (<http://tabib.ajums.ac.ir>) و در زمان و مکان مشخص برگزار می‌گردند.

برنامه‌های غیر حضوری: برنامه‌هایی هستند که عضو هیات علمی به صورت برخط همزمان (جلسات یا کلاس مجازی) و یا غیرهمزمان (سامانه مدیریت یادگیری الکترونیکی) با استفاده از محتوای الکترونیک مورد تأیید مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی مشارکت می نمایند.

اعضای هیات علمی تازه استخدام: اعضای هیات علمی اعم از پیمانی، قراردادی، متعهدین خدمت و سرباز هیات علمی در دو سال اول به عنوان عضو هیات علمی.

اعضای هیات علمی بالینی: اعضای هیات علمی که در عرصه‌های بالینی مربوط به رشته‌های مختلف درگیر فعالیت‌های یاددهی/یادگیری و ارزشیابی هستند. سایر اعضای هیات علمی، علوم پایه محسوب می‌شوند.

بخش محوری برنامه: برنامه‌ها، سرفصل‌ها و محتواهای آموزشی که باید به صورت الزامی توسط دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز برای تمامی اعضای هیات علمی برگزار گردند.

بخش غیر محوری برنامه: برنامه‌ها، سرفصل‌ها و محتواهایی که دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز می‌تواند براساس نیازسنجی‌های داخلی و یا به صورت اختیاری برای اعضای هیات علمی خود برگزار کند.

حیطه: دوره‌های مهارتی شامل حیطه‌های مدیریت و مقررات دانشگاهی، برنامه‌ریزی درسی و طراحی آموزشی، یاددهی _ یادگیری، یادگیری الکترونیکی و فناوری‌های نوین آموزشی، ارزیابی دانشجو، ارزیابی برنامه‌های آموزشی و استاد، دانش پژوهی آموزشی و پژوهش در آموزش، مدیریت و رهبری آموزشی و مدیریت پژوهش می‌باشد. در دانشگاه علوم پزشکی اهواز کارگاههای پژوهشی توسط معاونت تحقیقات و فناوری برگزار می گردد.

ماده ۲: اهداف

۱. هدایت برنامه‌های توانمندسازی اعضای هیات علمی با توجه به همه نقش‌های یک مدرس علوم پزشکی
۲. تعیین گستره برنامه‌های توانمندسازی براساس سطوح مختلف اعضای هیات علمی و شرایط و شرح وظایف آنها
۳. تعیین گستره روشهای توانمندسازی آموزشی و محیط‌های یادگیری
۴. توانمندسازی اعضای هیات علمی تازه استخدام برای ایفای نقش خود به عنوان عضو هیات علمی
۵. یکسان سازی شرایط مورد نیاز برای ارتقای مرتبه علمی اعضای هیات علمی در دانشگاه‌ها/ دانشکده‌های علوم پزشکی

۶. ارتقای کمی و کیفی و اثربخشی دوره های توانمندسازی آموزشی

۷. ایجاد زمینه رشد مداوم حرفه ای اعضای هیات علمی

۸. آشنا نمودن اعضای هیات علمی با قوانین و مقررات دانشگاهی

۹. توانمندسازی اعضای هیات علمی در جهت تغییر سازمانی

ماده ۳: انواع برنامه های توانمندسازی اعضای هیأت علمی

برنامه های آموزشی میتوانند به یکی از روشها یا ترکیبی از انواع زیر ارائه شوند:

کارگاه: منظور برنامه آموزشی است که به صورت حضوری توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یا سایر مراکز معتبر با روش کارگاهی و به منظور یادگیری مهارت مشخصی اجرا می گردد. برای هر ساعت کارگاه، معادل یک ساعت برنامه الزامی توانمندسازی گواهی صادر میشود.

سمینار: جلسه آموزشی است که به صورت حضوری برای ارائه موضوعی خاص به همراه سخنرانی یا میزگرد برگزار می شود. برای هر ساعت سمینار، معادل یک سوم ساعت برنامه الزامی توانمندسازی گواهی صادر می گردد.

وبینار: برنامه آموزشی که از طریق سامانه های برخط و به صورت همزمان ارائه می گردد. برای هر ساعت وبینار، معادل یک چهارم ساعت برنامه الزامی توانمندسازی گواهی صادر می شود.

برنامه های مجازی غیر همزمان: برنامه هایی که از طریق سامانه های مدیریت یادگیری (LMS) و به شکل تعاملی غیرهمزمان ارائه می شوند. ساعت مورد تایید این برنامه ها براساس اهداف برنامه و نوع طراحی و تجربه یادگیری بر اساس نظر کمیته توانمندسازی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز تعیین می شود.

خودآموز: هر گونه محتوای آموزشی است که از طریق کاغذی (مانند کتاب، بروشور، پمفلت آموزشی و ...) و یا مجازی (محتوای الکترونیکی، CD چند رسانه ای و ...) پس از کارشناسی و تایید مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز به عنوان منبع خودآموز معرفی شده و بعد از مطالعه و شرکت در آزمون، گواهی گذراندن موفق برای آن صادر میشود. ساعت مورد تایید این برنامه ها براساس اهداف برنامه و نوع طراحی و تجربه یادگیری بر اساس نظر کمیته توانمندسازی دانشگاه تعیین میشود.

کلینیک مشاوره: منظور جلسه آموزشی است که در حیطه های تدوین و بازنگری برنامه های آموزشی یاددهی و یادگیری، ارزشیابی آموزشی دانشجو، هیات علمی و برنامه مدیریت و رهبری آموزشی، یادگیری الکترونیکی و طراحی و تولید محصولات آموزشی به صورت حضوری به منظور طرح مشکلات و ارائه راهکار در این حوزه ها با محوریت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی برگزار می گردد.

برنامه های مجازی: منظور برنامه های آموزشی مبتنی بر وب می باشد که به صورت محتوای الکترونیک توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی و یا مراکز مورد تایید آن تهیه و ارائه می گردد و بر اساس گواهی ارائه شده، قابل محاسبه می باشد.

ماده ۴: سطوح برنامه های محوری

برنامه ها و کارگاه ها در سه سطح به شرح زیر برگزار می گردند.

دوره سطح یک (جدید الاستخدام)

ردیف	عنوان کارگاه	زمان دوره	حیطه توانمندسازی اعضای هیات علمی
۱	آشنایی با قوانین و مقررات دانشگاه (آموزشی – پژوهشی)	۴ ساعت	قوانین و مقررات آموزشی
۲	ارزشیابی دانشجو (مقدماتی)	۲ ساعت	ارزشیابی دانشجو
۳	طرح درس/طرح دوره	۲ ساعت	برنامه ریزی درسی و طراحی آموزشی
۴	روش ها و مهارت های تدریس	۲ ساعت	یاددهی-یادگیری
۵	مهارت های ارتباطی (استاد-دانشجو/ ارتباط با بیمار)	۴ ساعت	یاددهی-یادگیری
۶	اصول تهیه اسلاید آموزشی و کار با نرم افزارهای ساده تولید محتوا	۲ ساعت	یادگیری الکترونیکی و فناوری های نوین آموزشی
۷	پژوهش در آموزش (مقدماتی)	۲ ساعت	دانش پژوهی آموزشی و پژوهش در آموزش
۸	أصول یاددهی یادگیری (مقدماتی)	۲ ساعت	یاددهی-یادگیری
۹	سؤال پرسیدن، ارائه بازخورد مؤثر و بازاندیشی	۲ ساعت	یاددهی-یادگیری
۱۰	یادگیری الکترونیکی (مقدماتی)	۲ ساعت	یادگیری الکترونیکی و فناوری های نوین آموزشی

تبصره ۱: اساتید جدید الاستخدام باید حداکثر در دو سال اول دوره‌ها را طی نموده و گواهی توانمندسازی آموزشی سطح ۱ را دریافت نمایند. بدیهی است ارتقا رتبه سالیانه و شرکت در فراخوان های جذب هیات علمی منوط به گذراندن این دوره و دریافت گواهی نامبرده می باشد.

تبصره ۲: اساتید در سال اول خدمت ملزم به گذراندن کارگاه آشنایی با قوانین و مقررات دانشگاه (۴ ساعت) می باشند.

تبصره ۳: در صورت عدم شرکت در دوره "جدید الاستخدام" در دو سال اول خدمت، جهت دریافت گواهی ارتقا به دانشیاری علاوه بر گذراندن دوره "استادیاری به دانشیاری" ملزم به شرکت در دوره "جدید الاستخدام" نیز می‌باشند.

تبصره ۴: به منظور دریافت گواهی دوره، شرکت در تمام کارگاه های ذکر شده ضروری است.

دوره سطح دو (استادیاری به دانشیاری):

ردیف	عنوان کارگاه	زمان دوره	حیطه توانمندسازی اعضای هیات علمی
۱	پزشکی مبتنی بر شواهد EBM	۲ ساعت	مدیریت پژوهش
۲	ارزشیابی در محیط کار (لاگ بوک، پورت فولیو، ۳۶۰ درجه، mini CEX، DOPS، CSR،	۴ ساعت	ارزشیابی دانشجو
۳	آزمون های بالینی (استانداردهای آموزشی) (گزارش صبحگاهی، راند آموزشی، و گراند راند)	۲ ساعت	یاددهی-یادگیری
۴	ارزشیابی پیشرفته OSCE، KF، PMP	۴ ساعت	ارزشیابی دانشجو
۵	دانش پژوهی	۲ ساعت	دانش پژوهی آموزشی و پژوهش در آموزش
۶	نقشه مفهومی	۲ ساعت	یاددهی-یادگیری
۷	استدلال بالینی	۲ ساعت	یاددهی-یادگیری

۸	آموزش بالینی (آموزش درمانگاه، آموزش در اتاق عمل، اورژانس) و SKILL lab	۴ ساعت	یاددهی-یادگیری
۹	پاسخگویی اجتماعی	۲ ساعت	برنامه‌ریزی درسی و طراحی آموزشی
۱۰	ژورنال کلاب و سرچ	۲ ساعت	مدیریت پژوهش
۱۱	تدریس در بستر گروه های کوچک و PBL	۴ ساعت	یاددهی-یادگیری
۱۲	تعریف و تدوین توانمندی (competency) مورد انتظار در برنامه درسی	۲ ساعت	برنامه‌ریزی درسی و طراحی آموزشی
۱۳	آئین نامه های ارتقاء، ترفیع و ارزشیابی اعضای هیأت علمی و الزامات و پیش نیازهای آن ها	۴ ساعت	قوانین و مقررات آموزشی
۱۴	نقش های یک مدرس دانشگاهی	۲ ساعت	قوانین و مقررات آموزشی
۱۵	بازی آموزشی (EDUCATION game) و بازی وارسازی (Gamification)	۲ ساعت	یادگیری الکترونیکی و فناوری‌های نوین آموزشی
۱۶	شبیه سازی، واقعیت مجازی و افزوده در آموزش علوم پزشکی	۲ ساعت	یادگیری الکترونیکی و فناوری‌های نوین آموزشی
۱۷	کار با نرم افزارهای اصلی حوزه آموزش	۲ ساعت	قوانین مقررات

تبصره ۱: مخاطبین این دوره اعضای هیات علمی هستند که متقاضی تبدیل وضعیت از استادیاری به دانشیاری می باشند.

تبصره ۲: صدور گواهی توانمندسازی آموزشی سطح ۲ (استادیاری به دانشیاری) ملزم به گذراندن حداقل ۴۰ ساعت آموزشی می باشد.

دوره سطح سه (دانشیاری به استادی):

ردیف	عنوان کارگاه	زمان دوره	حیطه توانمندسازی اعضای هیات علمی
۱	دانش پژوهی پیشرفته	۲ ساعت	دانش پژوهی آموزشی و پژوهش در آموزش
۲	لیدرشیپ	۴ ساعت	مدیریت و رهبری آموزشی

۳	بازنگری کوریکولوم	۴ ساعت	برنامه‌ریزی درسی و طراحی آموزشی
۴	ارزشیابی استاد	۴ ساعت	ارزشیابی برنامه‌های آموزشی و استاد
۵	اعتباربخشی	۲ ساعت	ارزشیابی برنامه‌های آموزشی و استاد
۶	کلیات و انواع روش تحقیق در مطالعات آموزش علوم پزشکی	۲ ساعت	مدیریت پژوهش
۷	اصول اخلاقی در مطالعات آموزش و چگونگی نظارت بر حسن انجام آن	۲ ساعت	مدیریت پژوهش
۸	اصول طراحی سیستم ارزیابی	۴ ساعت	ارزشیابی دانشجو

تبصره ۱: مخاطبین این دوره اعضای هیات علمی هستند که متقاضی تبدیل وضعیت از دانشیاری به استادی می باشند.

تبصره ۲: صدور گواهی توانمندسازی آموزشی سطح ۳ (دانشیاری به استادی) ملزم به گذراندن حداقل ۲۰ ساعت آموزشی می باشد.

ماده ۵: ضوابط کلی

دارندگان گواهینامه‌های مهارتی مرتبط با آموزش پزشکی سطح یک پودمانی این رشته (حضوری و مجازی) و بالاتر از آن و یا مدرک دکترای تخصصی (phd) یا کارشناسی ارشد آموزش پزشکی، یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی یا تکنولوژی آموزشی در علوم پزشکی، در ۵ سال نخست پس از فراغت از تحصیل نیازی به شرکت در این دوره‌ها برای ارتقا را ندارند.

تبصره: دارندگان مدارک مرتبط با آموزش پزشکی نیز همانند سایر اعضای هیات علمی ملزم به گذراندن کارگاه‌آشنایی با قوانین و مقررات دانشگاه (جدید الاستخدام) می باشند.

ماده ۶: صدور گواهی

نحوه ارائه گواهی هر کارگاه:

۶-۱- اعضای محترم هیات علمی جهت دریافت گواهی شرکت در کارگاه و به منظور حفظ یکپارچگی و محاسبه امتیازات، ملزم به ثبت نام در سامانه ی طبیب <http://tabib.ajums.ac.ir> می باشند و گواهی نیز از طریق همین سامانه ارائه خواهد شد.

۶-۲- گواهی هر برنامه تنها در صورت تحقق هر سه معیار: الف) حضور کامل در برنامه، ب) مشارکت در ارزشیابی برنامه و ج) انجام تکالیف، کار گروهی یا پروژه مورد نظر برنامه یا قبولی در آزمون نهایی، صادر می‌شود.

۶-۳- هر عضو هیات علمی به منظور استفاده از امتیاز برنامه‌ها برای ارتقای مرتبه، می‌بایست در هر سال حداقل ۱۰٪ ساعات برنامه‌ها را گذرانده باشد و حداکثر ۳۰٪ درصد کل ساعات مورد نیاز در سال آخر قابل احتساب خواهد بود.

۶-۴- اعضای هیات علمی متقاضی ارتقاء از استادیاری به دانشیاری یا از دانشیاری به استادی می‌بایست حداقل ۸۰٪ برنامه‌ها را به صورت حضوری بگذرانند.

صدور گواهی نهایی: مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی حسب تقاضای عضو هیات علمی، هنگام تبدیل وضعیت (ارتقا، مرتبه) بر اساس گواهی‌های صادر شده از تاریخ آخرین تبدیل وضعیت/ ارتقا جهت ارائه به هیأت ممیزه گواهی نهایی را صادر می‌کند.

تبصره ۱: اعضای هیات علمی متقاضی ارتقاء می‌توانند حداکثر ۱۰٪ برنامه‌ها را در سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی گذرانده باشند.

تبصره ۲: اعضای هیات علمی متقاضی ارتقاء می‌توانند حداکثر ۲۰٪ ساعات مورد نیاز را به صورت شرکت در برنامه‌های غیر محوری کسب کنند.

ماده ۷: دستورالعمل نیازسنجی

شروع نیازسنجی از ابتدای هر سال با ارسال نامه رسمی به EDO دانشکده‌ها و بیمارستان‌های آموزشی انجام می‌شود که طبق فرم پیوست، اعضای هیات علمی نیازهای آموزشی خود را مشخص کرده و بازخورد آن به EDC داده می‌شود.

تبصره: به روزرسانی این آیین نامه با توجه به نتایج این نیازسنجی و اسناد بالادستی، با تایید معاون محترم آموزش دانشگاه و مدیر EDC هر دو سال انجام می‌گردد.

پیوست:

عضو محترم هیات علمی

با سلام

ارتقای کیفیت آموزش هر دانشگاه مستلزم توانمند سازی اعضای هیأت علمی دانشگاه در مهارت‌های آموزشی است تا از این رهگذر حرکت به سمت بهبود کیفیت آموزش دانشجویان تسهیل گردد. بدین منظور پرسشنامه‌ی ذیل در خصوص تعیین میزان نیازهای آموزشی اعضای هیأت علمی دانشگاه در زمینه برگزاری کارگاه‌های آموزشی طراحی شده است. لذا خواهشمند است بر حسب میزان نیاز به کارگاه‌های عنوان شده، نسبت به تکمیل فرم زیر اقدام فرمایید. لازم به ذکر است انتخاب چند کارگاه به طور همزمان امکان پذیر است.

فرم نیازسنجی کارگاه‌های اعضای هیات علمی

نام و نام خانوادگی

رشته

مرتبه علمی

دانشکده

مبانی یاددهی و یادگیری

concept map و mind map

سبک‌های یاددهی و یادگیری

☐☐

برنامه ریزی آموزشی

مدل‌ها و گام‌های اساسی در تدوین کوریکولو

تدوین طرح دوره و طرح درس روزانه

برنامه درسی پنهان و اهمیت آن

ادغام در برنامه درسی و سطوح آن

☐☐☐☐

روش‌ها و فنون تدریس

مبانی و روش‌های تدریس

فنون تدریس در گروه‌های بزرگ (کلاسها، کنفرانس‌ها و ...)

فنون تدریس در گروه‌های کوچک

ایفای نقش Role modeling

مدیریت دانشجویان مشکل‌دار

☐☐☐☐☐

ارزشیابی دانشجو

روشهای ارزیابی یادگیری ۱ (آزمونهای کتبی ، شفاهی و عملی)

روشهای ارزیابی یادگیری ۲ (OSCE, Minicex و ..)

روشهای تحلیل و ارزشیابی آزمون ها

☐☐☐

ارزشیابی برنامه

مدل های ارزشیابی برنامه

☐

پژوهش در آموزش

معیارهای گلاسیک و استفاده از آنها در فرایند نوپسی

آشنایی با منابع ومجلات معتبر آموزش پزشکی

اصول اخلاقی در انجام مطالعات آموزشی

☐☐☐

راهنمایی و مشاوره آموزشی

مهارتهای ارتباطی

☐

عدالت و تعالی

مرجعیت علمی

اقتصاد در آموزش

همگرایی در آموزش پزشکی (رشته های بین رشته ای)

آشنایی با پدافند غیر عامل

☐☐☐☐

سایر کارگاه های پیشنهادی :